

Kaupunkirakennepalvelut

Toiminnassa ja taloudessa tapahtuneet olennaiset muutokset

Rakentamisen heikko suhdanne jatkui myös vuonna 2024, mikä vaikutti olennaisesti taloudellisten tavoitteiden saavuttamiseen. Syksyllä tehtyjen talousarviomuutoksen myötä toimialan toimintakate-tavoitetta huojennettiin -5,2 miljoonaa euroa. Talouden haasteet yhdessä syksyllä koko kaupunkior-ganisaatiossa voimaan tulleisiin osto-, rekrytointi-, koulutus- ja matkustusrajoitteisiin vaikeuttivat osan tavoitteiden toteuttamista. Perustehtävää pystyttiin toteuttamaan kelvollisesti.

Merkittäviä tehtäväkokonaisuuksia ovat olleet mm. MAL-kehityskuvatyön valmistuminen, Linkin toi-mialueen laajeneminen neljällä kunnalla – joukkoliikennepalveluja järjestetään nyt yhteensä seitse-män kunnan alueella, talvihoidon uuden toimintamallin käyttöönotto sekä pohjavesialueita koskevan suojelusuunnitelman ja uuden meluntorjuntasuunnitelman valmistuminen.

Asiakas- ja tukipalvelut

Palvelualue koostuu kolmesta yksiköstä: Asiakaspalvelu, Paikkatieto sekä Talous ja kehittäminen. Organisaatiouudistukset palvelualueella jatkuivat myös toimintavuonna 2024. Talouden tasapainot-tamistoimena kaupungin kulttuuripalveluiden lipunmyynti yhdistettiin Asiakaspalveluiden Jyväskylä Infon toimintaan Foorumin toimipisteeseen. Samalla toimipisteen nimi muutettiin Jyväskylä -pis-teeeksi ja sen visuaalinen ilme päivitettiin. Kulttuuripalveluista siirtyi toimipisteeseen Kaupunginteat-terin ja Sinfonian lipunmyynti ja tehtävien mukana yhden henkilön resurssi. Toimipisteen henkilö-vahvuus on nyt viisi henkilöä ja aiemmista palveluista siellä jatkavat Linkki lipunmyynti ja kaupungin palvelukassa sekä näiden muut asiakaspalvelu- ja neuvontatehtävät.

Niin ikään talouden tasapainottamisen toimenpiteenä Talouden ja kehittämisen yksikköön yhdistet-tiin kaikki toimialan talouden ja hallinnon tehtävät. Yksikköön siirtyi muualta toimialalta kuusi henkilöä ja uudelle yksikölle, jonka vahvuus on nyt 12 henkilöä, osoitettiin oma palveluesihenkilö.

Koko vuoden tiukasta menokurista ja syksyn talousjarrutuksesta johtuen toimialan yhteisissä ku-luissa säästettiin merkittävästi. Vähäinen resurssi vaikutti osaltaan siihen, että kaikki toiminnalliset tavoitteet eivät toteutuneet. Kaikissa palveluyksiköissä keskityttiin perustehtäviin. Kehittämisen pa-nosta jouduttiin käyttämään lähinnä organisaatiomuutosten, järjestelmävaihdosten ja talouden tasa-painotuksen aiheuttamiin tehtäviin. Lisäksi vuoden kahdet valtakunnalliset vaalit kuormittivat erityi-sesti tätä palvelualueetta.

Kaupunkisuunnittelu

Jyväskylän seudun MAL-sopimusneuvottelut saatiin vuonna 2024 päätökseen ja uusi sopimus alle- kirjoitettiin joulukuussa. Jyväskylän yleiskaava 2050 eteni alkuvuoden tavoitevaiheen jälkeen ripeästi eteenpäin, yleiskaavaluonnos hyväksyttiin nähtäville kaupunkirakennelautakunnassa vuoden viimei- sessä kokouksessa. Lisäksi loppuvuodesta hyväksyttiin Majajärven osayleiskaava ja Kukkulan osayleiskaava oli luonnoksena nähtävillä.

Ympäristöministeriön avustama ilmastoviisaan kaavoituksen edistämiseen tähtäävä Kaavoituspro- sessi 2.0 -hanke päättyi. Koulusegregaatioon liittyvä Hyvä kasvu kaikille -hanke jatkui.

Yleissuunnittelun osalta työpöydällä oli useita asemakaavoitukseen liittyviä suunnitelmia ja selvityk- siä. Kauppakadun kunnostuksen yleissuunnitelma oli kommentoitavana syksyllä, Autiojoen yleis- suunnitelmaluonnos saatiin valmiiksi ja se etenee nähtäville alkuvuodesta 2025.

Kävelyn ja pyöräilyn edistämishjelma laadittiin vuoden aikana ja sen laadintaan saatiin Traficom in tukea. Valtatien 9 aluevarausuunnitelman laadinta välille Aholaita-Pumperi käynnistyi. Kaupunki on

tiivisti mukana tässä keskeistä kaupunkialuetta koskevassa Keski-Suomen ELY-keskuksen vetämässä hankkeessa.

TYKKI-ohjelma eli työpaikka-alueiden maankäytön toteuttamisohjelman päivittämisen yhteydessä valmistui teemaselvitys vihreän siirtymän investointeihin liittyen. Maankäytön, asumisen ja liikenteen toteuttamisohjelman KymppiR päivittämisen osana taas erityisteemana oli uusien pientaloalueiden edullisuustarkastelu.

Asemakaavoituksen palveluyksikön tavoitteena vuonna 2024 on ollut parantaa omakotitonttivarantoa kaavoittamalla hyväksymisvaiheeseen 200 omakotitonttia ja lisätä tuotannolliseen toimintaan tarkoitettujen alueiden kaavavarantoa strategisten tavoitteiden ja kaavoitusohjelman 2024-2026 mukaisesti. Omakotitontteja hyväksyttiin mm. Tammirinteellä, Kauramäki II alueella ja Lehtisaaren pesulan rannassa yhteensä 201 kpl, joten tavoite saavutettiin. Tosin Tammirinteen ja Kauramäki II alueen kaavoista valitettiin Hämeenlinnan hallinto-oikeuteen. Yrityksien tarpeisiin kaavoitetut alueet Lintukangas I, Resiinakuja ja Rekkamiehentie 24-26 saivat lainvoiman. Seppälänkankaalla suuri datakeskuksen kaavahanke käynnistyi selvityksillä ja Majajärvellä Toyota Gazoo Racing teknologia-keskuksen asemakaava hyväksyttiin. Strategisena tavoitteena ollut Vaajakosken ohitustiekaavojen hyväksyminen kaupunginvaltuustossa toteutui. Käsittelyssä on myös ollut useita muita tieinfraan liittyviä kaavoituskohteita.

Seminaarinmäen kampusalueen suojelukaavaa edistettiin toimeliaasti ja loppuvuodesta pitkään viireillä ollut kaavatyö eteni hyväksymiskäsittelyyn. Kerrostalokaavoista lainvoiman saivat Vesangantie 42 ja Olavintie Palokan keskustassa. Myös Kivistön entisen työväentalon kortteliin laadittu kaavamuutos uudelle Halssilan päiväkodille, asuinkerrostalolle ja lähikaupalle sai lainvoiman. Kortepohjan keskustassa liikekeskuksen paikalle kaavoitetusta kerrostalokorttelista sen sijaan valitettiin. Jyväskylän ensimmäinen vaiheasemakaava sai lainvoiman Kukkulan alueella.

Hyväksytyjä asemakaavoja laadittiin vuoden aikana yhteensä 28 kpl. Määrä on suuri etenkin, kun henkilöstössä on ollut vajausta opintovapaan ja osa-aikaisuuksien takia. Vuoden aikana rekrytoitiin kaksi suunnitteluassistenttia ja yksi kaavoitusarkkitehti henkilöstösuunnitelman mukaisesti. Asemakaavoitus on ollut mukana Ilmastoviisas kaavoitus -hankkeessa ja vuoden aikana on testattu lähtötietoselvitys-menettelyä. Loppuvuodesta käynnistettiin sisäisen toiminnan kehittäminen, jota jatketaan vuonna 2025.

Maankäytön uusi palveluyksikkö on löytänyt toimintatapansa ja toimintojen yhdistämisestä saatu hyöty on syventynyt vuoden aikana. Tämäkin vuosi on ollut suhdanteesta huolimatta toimielias. Merkittävänä asioina on ollut maapolitiikan linjausten vahvistaminen joulukuussa ja Asumisvision työstäminen ja loppuun saattaminen vuoden aikana. Asumisen neuvonnan ja asunnotomuustyön toimintatavat ovat muovautuneet ja selkiytyneet vuoden aikana. Kehittämistyö jatkuu edelleen.

Tonttimyynti oli edelleen erittäin hiljaista yleisen taloudellisen tilanteen takia. Tonttivarauksia peruuntui ja varausaikoja jatkettiin erityisesti kerrostalotonttien osalta. Hankkeita siirtyi ja peruuntui kustannusten nousun ja yleisen epävarmuuden takia. Pientalotontteja vuokrattiin 49 ja 13 myytiin eli tavoitteista hieman jäätiin. Yritystonttien kysyntä on edelleen vilkasta, luovutukseen asti vuonna 2024 päätyi seitsemän tonttia (yhteensä noin 7,3 hehtaaria), joista neljä vuokrattiin. Maankäyttösopimuksia solmittiin vuoden 2024 aikana kuusi, joista keskusta-alueelle yksi. Maanhankinnassa onnistuttiin hankkimaan kaupungin omistukseen tulevaisuuden kannalta tärkeitä maa-alueita. Kiinteistönmuodostus ja maastomittaus -toimintayksikössä on ollut vähemmän työsuoritteita rakentamisen hiljaisen tilanteen vuoksi.

Talouden heikko suhdanne on näkynyt vapaarahoitteisen rakentamisen hiljenemisenä ja ARA-tuetujen asuntojen osuuden kasvuna. ARA-tuetujen asuntojen osuus asuntotuotannosta oli vuonna 2024 merkittävä, noin 44 %. Myös vuonna 2025 ARA-tuotannon osuus asuntotuotannosta ennustetaan olevan suuri ja vuoden alussa on rakenteilla/rakennusluvan saaneena yli 500 ARA-asuntoa.

Joukkoliikenteessä isojen muutosten vuosi

Linkin toimialue laajeni vuoden 2024 alussa, ja joukkoliikennepalveluja järjestetään nyt seitsemän kunnan noin 205 000 asukkaalle. Uusia Linkki-kuntia ovat Äänekoski, Hankasalmi, Toivakka ja Petäjävesi. Muutoksen myötä koko alueella otettiin käyttöön Linkin edulliset lipputuotteet ja kätevät sähköiset palvelut. Aluelaajennuksen vuoksi myös Linkin maksuvyöhykejärjestelmää uudistettiin ja selkeytettiin. Uudet maksuvyöhykkeet kattavat koko uuden Linkki-alueen, samalla kun vyöhykkeiden määrää vähennettiin neljästä kolmeen.

Kesäkuun alussa toteutettiin Linkin linjastouudistus, jossa Jyväskylän ja Muuramen alueen joukkoliikenne uudistui palvelemaan lisääntyneen matkustuksen ja kehittyvien alueiden tarpeita. Liikennöinnin aloitti muun muassa neljä uutta linjaa 9, 9K, 45 sekä 46. Eniten käytettyjen yhteysvälien linjat uudistuivat aiempaa kattavammin liikennöiviksi Super-Linkki -linjoiksi, jotka tunnistaa S-alkuisista linjanumeroistaan (S1–S6) sekä violettisävyisestä ulkoasustaan.

Uusien liikennöintisopimusten tultua kesällä voimaan, käynnistyi myös kaluston uusiutuminen ja sähköistyminen. Sähköistyminen on Jyväskylän seudulla tärkeä askel kohti päästötöntä joukkoliikennettä. Uusia sähköautoja saatiin Linkki-alueen joukkoliikenteeseen 64 kappaletta korvaamaan vanhempia dieselbusseja.

Lipputuotteiden hintoja jouduttiin vuoden 2024 aikana tarkistamaan kahteen otteeseen. Alkuvuoden hintamuutosten taustalla oli kuntien heikentynyt taloudellinen tilanne ja kasvaneet kustannuspaineet, kesäkuun muutokset johtuivat pääosin maksuvyöhykkeiden uudistumisesta.

Joukkoliikennematkustuksen suosio on Jyväskylän seudulla vakaassa kasvusuunnassa. Joukkoliikenteellä tehtyjä matkoja tilastoitiin vuonna 2024 ennätysmäärä eli noin 9,35 miljoonaa. Kasvua edellisvuoden matkustukseen kertyi noin 7 %.

Matkamäärien kasvun myötä myös palautteiden ja asiakaskäyntien määrä lisääntyi. Joukkoliikennettä koskevia palautteita saapui Linkille 3513 kappaletta. Asemakadulla sijaitsevassa Linkki-palvelupisteessä asioitiin 41 353 kertaa ja Linkin puhelinpalvelussa vastattiin 3536 neuvontapuheluun.

Linkki-joukkoliikenteen reaaliaikaista aikataulu- ja reittiopastietoa tarjoavaan palveluun **reit-tiipas.jyvaskyla.fi** tehtiin noin 8 miljoonaa vierailua ja 73 miljoonaa sivukatselua. Sähköisten palvelujen rinnalla on edelleen perinteinen, paperinen aikatauluvihko, jota painatettiin kaikkiaan 46 000 kappaletta.

Joukkoliikenteen keskeisellä informaatiokanavalla **linkki.jyvaskyla.fi** tehtiin kaikkiaan 2,4 miljoonaa sivukatselua ja 1,1 miljoonaa käyntiä. Tärkeitä vuorovaikutuskanavia sosiaalisessa mediassa ovat myös Linkin Facebook ja Linkin Instagram-kanava.

Toukokuussa julkaistiin seitsemän eri aluelehden välissä **Linkkiuutiset**-liite, jossa kerrottiin joukkoliikenteen muutoksista sekä muista ajankohtaisista asioista Jyväskylän, Laukaan, Muuramen, Äänekosken, Hankasalmen, Toivakan ja Petäjäveden asukkaille. Linkkiuutiset ilmestyi myös syyskuussa sähköisenä lehtenä.

Joukkoliikenneaiheisen **Bussiloikka kouluun** -oppitunnin merkeissä on jo yli 10 vuoden ajan vierailtu kaikissa perusopetuksen koulujen eppuluokissa. Linkin aluelaajennuksen myötä myös Bussiloikka laajeni Jyväskylän, Laukaan ja Muuramen lisäksi Äänekosken, Hankasalmen, Toivakan ja Petäjäveden kouluihin. Bussiloikan merkeissä vierailtiin 112 luokassa ja kohdattiin noin 2000 lasta opettajineen. Bussiloikan käytännön toteutuksesta vastaa Jyväskylän kestävä kehitys JAPA ry.

Syksyllä 2024 Linkki toimitti uusille ammattikorkeakoulu- ja yliopisto-opiskelijoille jaettavaksi 5650 tervetuliaispakettia, jotka sisälsivät muun muassa joukkoliikenneinfoa ja kolmen päivän kokeilulipun. Syyskuun Valonväläys-kampanjassa myytiin 30 vuorokauden kausilippua alennettuun hintaan noin 3500 kappaletta. Joukkoliikenteen käyttöä markkinoidaan myös matkustuskokeilujen avulla. Linkki-

joukkoliikenteen linja-autoissa matkustaminen oli ilta-aikaan maksutonta Jyväskylän Valon kaupunki -tapahtumaviikonloppuna 26.–28.9. Ilmaismatkoja tehtiin tapahtuman yhteydessä noin 40 000.

Urheiluseurojen kanssa tehtävän lippu- ja markkinointiyhteistyön tuloksena JYPin kausikortti toimi matkalippuna kotipeli-iltojen Linkki-matkoilla. Samoin Happeen ottelu- ja kausilipuilla pääsi seuran kotipeleihin Leppävedelle.

Asiakkaiden tyytyväisyys Linkki-liikenteen palveluihin säilyi hyvänä. Vuonna 2024 palvelusta annettu keskimääräinen arvosana oli 4,15 asteikolla 1-5, jossa 1 = huono, 5 = erinomainen. Asiakkaiden arviot ovat pysytelleet erinomaisina jo useiden vuosien ajan. Linkki-liikenteen suositteluindeksi NPS (Net Promoter Score) oli asiakastytyväisyysmittausten perusteella 49,5.

Joukkoliikenteen kehittämiseen osallistui myös asiakasraati, joka kokoontui neljä kertaa vuonna 2024. Tapaamisissa käsiteltiin muun muassa Linkki-alueen uutta vyöhykemallia, lippuhintojen alv-korotusten kohdentamista, asiakasraadin työskentelyn kehittämistä sekä Jyväskylän kävelyn ja pyöräilyn kehittämissuunnitelmaa. Loppuvuodesta järjestettiin asiakasraadin jäsenhaku, jonka kautta saatiin uusia raatilaisia toimintaan mukaan lähinnä Linkin uusista osakaskunnista.

Valon kaupunki jatkoi ValoVisio2030 -hankesuunnitelman toteuttamista vuonna 2024. Jyväskylän kaupunkivalaistusta kehitettiin sekä julkisissa kohteissa että yksityisten toimijoiden kanssa.

Valon kaupunki tapahtuma järjestettiin 18. kerran kolmipäiväisenä kokonaisuutena. Tapahtuma keräsi noin 150 000 kävijää ja sen sosiaalisen median näkyvyys oli valtaisa, yli 600 000 näyttökertaa eri somekanavat yhteenlaskettuna. Tapahtuma sai laajaa positiivista huomiota, mutta suositeltavuusluku laski merkittävästi, koska tapahtumakävijät kokivat liikenteen ruuhkautumisen ongelmalliseksi. Joulukuussa Kirkkopuiston Joulupalomaa tuotti jouluiloa kaupunkilaisille ja vierailijoille jo kuudetta kertaa.

Jyväskylä toimi alkuvuoden 2024 kansainvälisen valon kaupunkien järjestön LUCIn puheenjohtaja-kaupunkina. LUCI (Lighting Urban Community Internation) jäsenet ovat sekä kaupunkia (65 kpl) että kumppanijäseniä (55 kpl). Verkoston aktiivisena jäsenenä Jyväskylä oli mukana valosaaste- sekä Light festival -työryhmässä.

Kadut ja puistot

Kevättalven rankat lumisateet aiheuttivat talvikunnossapidossa huomattavasti ennakoitua suuremman työmäärän, joka näkyi suurina talvihoitokustannuksina. Talvihoidon suuret kustannukset aiheuttivat korjaustöiden merkittävän vähentämisen kesäkauden aikana ja säästö tulee siirtämään tuleville vuosille painetta töiden lisäämiselle.

Talvihoidossa otettiin syksyllä käyttöön uusi toimintamalli, joka mahdollistaa talvihoidon suorittamisen täysin tarveperusteisesti entisen luokkiin, sentteihin ja toimenpideaikoihin perustuneen mallin sijasta.

Toiminnan kehittämistä jatkettiin mm. Toyota säätiön kanssa Winter Mobility –hankkeessa ja rekisterien kehittämisellä, joiden osalta mm. saatiin ajoratamerkinnot paikkatietomutoiseen rekisteriin.

Raskasta kalustoa uusittiin hankkimalla kunnossapitotuotantoon kaksi uutta taajamatraktoria, jotka korvaavat aiemmin käytössä olleet koneet. Vastaanotimme vuonna 2023 kilpailutetut kolme uutta kuorma-autoa. Henkilö- ja pakettiautokaluston osalta on hankittu yksi pakettiauto rakentamisen tuotantoon. Kaluston kokonaismäärä säilyi samalla tasolla vanhan kaluston poiston myötä.

Koko katuverkolle toteutettiin vuonna 2024 kartoitus, jonka perusteella saatiin parannettua korjausvelan mallinnuksen tarkkuutta. Korjausvelan suuruus tarkasteluhetkellä 1.1.2025 on 6,95 miljoonaa

euroa. Nykyisellä budjetilla 7,3 miljoonaa euroa (käyttötalous noin 3,3 miljoonaa euroa ja investoinnit noin 4,0 miljoonaa euroa), korjausvelka kasvaa seuraavina 2–3 vuotena maltillisesti (0,15-0,29 miljoonaa euroa/vuosi), jonka jälkeen kasvu nopeutuu, ollen vuonna 2029 jo 0,5 miljoonaa euroa /vuodessa. Lisäämällä käyttötalouden rahoitusta 0,86 miljoonaa euroa vuosille 2026-2030 ja pitämällä saneerausten määrä nykyisellä tasolla, korjausvelka on vuonna 2035 noin 9,7 miljoonaa euroa. Verkon nykyinen kuntotila ei mahdollista korjausvelan hallintaa pelkästään kunnossapidon toimin ja nykyisellä saneeraustasolla. Mikäli ei haluta korjausvelan kasvavan räjähdysmäisesti 2030-luvulla, on katuverkon saneerausta lisättävä jo tällä vuosikymmenellä.

Vuoden aikana on jatkettu uuden tieliikennelain mukaisten liikenteenohjauslaitteiden päivytystä. Nykyisellä budjetilla muutoksia ei kuitenkaan saada tehtyä lain mukaisissa määräajoissa.

Liikenneturvallisuuksia on parannettu mm. alentamalla koulujen ja päiväkotien läheisyydessä ja tonttikaduilla nopeusrajoituksia (30 km/h), lisäämällä ajoesteitä erillisille jalankulun ja pyöräilyn väylille ja hankkimalla kaksi uutta liikennelaskinta, joiden tuottaman tiedon perusteella on saatu liikennemäärätietoa koko kaupungin alueelta. Lisäksi saatiin LähiTapiolan lahjoituksena kahdeksan Väkky suojatien huomiovaloa, joita kierrätetään eri puolella kaupunkia erityisesti koulujen, päiväkotien ja palvelutalojen läheisyydessä.

Alva-yhtiöiden kanssa otettiin käyttöön uusi kunnossapidon toimenpidesuunnitelma, jonka myötä mm. sakkapesien tyhjennysten kiertoaikaa saadaan lyhyemmäksi, kun kaivoja tyhjenetään kesän aikana aiempaa enemmän.

Uusia LED-valaisimia asennettiin vuoden 2024 aikana 4 857 kpl. Ulkovalaistukseen käytettävän sähköenergian kokonaiskulutus pieneni edellisvuodesta 621 MW eli 9,6 %. Valaistusverkko laajeni lisäksi uusien valaistujen alueiden myötä 344 valaisimella.

Kadut ja puistot palvelualueen tavoitteena oli kuntien energiatehokkuussuunnitelman sopimuskaudella 2017-2025 (KETS), että kulutus ei lisäänty vuoden 2016 tasosta. Palvelualueen hallinnoiman ulkovalaistusverkon kokonaiskulutus vuonna 2016 oli 8 401 MWh. Vastaava kokonaiskulutus vuonna 2024 oli 5 857 MWh, joten kokonaisenergiankulutus oli 2 544 MWh pienempi kuin lähtötilanteessa. Ulkovalaistuksen keskimääräinen energiansäästö on ollut 318 MWh vuodessa. Saavutettu energiansäästö on ylittänyt siis tuon sopimustavoitteen selvästi.

Led-valonlähteiden määrä oli vuoden lopussa 63 %. Säästöpotentiaalia kuluvan vuosikymmenen aikana arvioidaan olevan edelleen noin 20 %.

Kävelykadun sulanapitojärjestelmän toimintakuntoisena pitäminen on vuosi vuodelta haastavampaa ja on erittäin epävarmaa, voidaanko järjestelmä pitää toimintakuntoisena kadun saneeraukseen saakka.

Katu- ja sijoituspaikkalupia myönnettiin vuoden aikana yhteensä 1 183 kpl, mikä jäi ainoastaan 10 luvan päähän vuoden 2021 ennätyksestä. Laajat valokuituhankkeet ovat olleet erittäin haastavia liikenneturvallisuuden, omaisuuden arvon säilymisen ja töiden yhteensovittamisen kannalta.

Viherpalveluissa valmisteltiin metsäkaupan kilpailutus ja UPM-Kymmene Oyj valittiin lokakuussa metsäkauppakumppaniksi seuraavalle kolmivuotiskaudelle. Mikäli optiovuodet käytetään, sopimuskausi kestää kuusi vuotta. Kevättalvella tehtiin kaupungin lähimetsien hoitotöitä Köhniöllä, loppuvuodesta ne aloitettiin Halssilassa ja Mannilassa.

Viherkunnossapidon säästökohteita haarukoitiin edelleen. Muun muassa vanhoja, kunnossapidettavia, mutta tarpeettomaksi jääneitä rakenteita purettiin pois ja ulkoportaiden talvikunnossapitoa sekä muiden käsilyöntökohteiden määrää vähennettiin. Leikattavia nurmialueita muutettiin edelleen mahdollisuuksien mukaan alempiin hoitoluokkiin. Myös viljelypalstojen taksoja korotettiin paremmin kattamaan palstojen ylläpidosta syntyvää kuluu.

Rakentaminen ja ympäristö

Haettujen ja myönnettyjen rakennuslupien määrä pysyi samalla tasolla viime vuoteen verrattuna. Rakennuslupia ja toimenpideilmoituksia käsiteltiin rakennusvalvonnassa yhteensä 945 kpl, jossa pudotusta edelliseen vuoteen oli 2,2 %. Lupamäärien pudotukseen vaikuttaa maailmantilanne, mutta myös lupakynnyksen vaiheittainen nostaminen Jyväskylässä. Lisäksi monet rakentajat saattavat jo odottaa uutta vuonna 2025 voimaan tulevaa rakentamislakia, jossa lupakynnys nousee nykyisestä.

Myönnettyjen rakennusten kerrosala nousi 105 196 kerrosneliömetriin, jossa oli lisäystä 6,4 % edelliseen vuoteen verrattuna. Samalla myönnettyjen lupapäätösten rakennustilavuus putosi 3,3 % vuoden takaisesta. Myönnettyjen teollisuusrakennusten kerrosala oli 16 231 kerrosneliömetriä, jossa nousua tapahtui 94,6 %. Uusia asuntoja valmistui 693 kpl (määrä väheni 184 kpl) ja lupia myönnettiin 738 kpl (nousua 65 kpl) uuden asunnon rakentamiseen. Sähköisen asiointipalvelun kautta haettiin noin 99 % koko lupamäärästä. Rakennusvalvontatyöskentelyä on pystytty kehittämään aktiivisesti vuoden aikana ja aiemmilta vuosilta kiireen vuoksi tekemättä jääneitä tehtäviä on pyritty saattamaan päätökseensä. Rakennusvalvonnan sähköisiä työkaluja on parannettu ja vanhentuneiden lupien purkutalkoita on jatkettu. Lisäksi rakennusvalvonnan toimintatapojen muutosta on pystytty vuoden 2024 aikana viemään läpi jälkivalvonnasta enemmän ennen rakennusvaihetta tapahtuvaan ennakointiin ja ohjaukseen. Valvonnan painopistettä on myös siirretty enemmän työmaalla tapahtuvaan valvontaan ja rakennusvalvonnan lupakohtaisia katselmusmääriä on lisätty. Rakennusvalvonnassa tapahtui kesän jälkeen kolme irtisanoutumista, jotka ovat tuoneet säästöjä henkilöstömenoihin, mutta myös kuormittaneet muuta henkilökuntaa.

Ympäristönsuojelussa oli kevätkaudella kaksi irtisanoutumista, mikä toi säästöjä henkilöstömenoihin, mutta lisäsi muiden työkuormaa. Virat saatiin kuitenkin täytettyä kesälomien jälkeen. Korpilahdella pienemmillä valuma-alueilla, muun muassa Rutalahdessa, toteutettiin jätevesivalvontaa kiinteistökohtaisten jätevesijärjestelmien kuntoon saattamiseksi. Uusista jätehuoltomääräyksistä ja jätevesilietteiden kuljetusjärjestelmän muutoksista johtuen toteutettiin ensimmäisen kerran myös liete-tyhjennysten valvontaa.

Kaikkia Jyväskylän pohjavesialueita koskeva suojelusuunnitelma sekä uusi meluntorjuntasuunnitelma valmistuivat suunnitellusti. Myös Tuomio- ja Palokkajärven valuma-alueiden kuormituksia selvittänyt Jyväshanke valmistui. Keväällä laadittiin toiminnanharjoittajien kanssa uusi sopimus ilmanlaadun tarkkailun kustannusjaosta. Syykaudella 2024 tarjottiin Muuramen kunnalle virka-apua ympäristönsuojelun viranomaistehtävissä sopimuksen mukaisesti. Tästä saatiin hieman lisätuloja. Ympäristöluvista Toyotan testiratahanke työllisti ja sai paljon medianäkyvyyttä. Meluilmoituksia tehtiin jälleen runsaasti (58 kpl) tapahtumiin ja rakentamiseen liittyen. Myös hakemuksia öljysäiliön maa-han jättämiseksi tehtiin edelleen paljon (21 kpl) valtion jatkaessa energiajärjestelmän muutosten tukemista.

Luonnonsuojelupuolella suuri työpanos käytettiin luonnonsuojeluohjelman laadintaan. Työ jatkuu myös vuonna 2025. Luontopolut ja lintutornit säilyttivät suosionsa, ja niiden ylläpitotöitä tehtiin aktiivisesti. Hämeenlahden lintutornin polulle perustettiin toukokuussa liito-orava-aiheinen luontopolku. Sippulanniemen luontopolun taulut uusittiin syksyllä. Tourujoen luontopolun rakenteiden kunnostusta jatkettiin ja työ valmistui syksyllä. Soidenlammen alueen soiden ennallistaminen osana HELMI-hanketta aloitettiin elokuussa. Vieraslajien poistoa tehtiin erityisesti Haukanniemessä, mutta myös läheisellä Eerolanlahden alueella. Jatkossa vieraslajitorjuntaa tehtäneen resurssien puutteessa valitettavasti vähemmän, mutta nämä kohteet pyritään torjumaan myös tulevana vuosina. Tiedotteita julkaistiin vuoden mittaan monipuolisesti.

Resurssiviisaustyön koordinoinnissa oli henkilöstövajetta koko vuoden ajan. Tämä toi säästöjä tiukassa taloudellisessa tilanteessa, mutta toisaalta kuormitti muuta henkilöstöä ja kaikkeen palvelutarpeeseen ei pystytty vastaamaan. Resurssiviisas Jyväskylä 2040 -ohjelman päivityksen suunnittelu uudelle valtuustokaudelle käynnistettiin syksyllä. Digitaalisen yhteistyöalustan Ympäristövahdin käyttöönottoa ja kehittämistä jatkettiin. Ilmastobudjetointia kokeiltiin ensimmäisen kerran vuoden

2024 talousarvion ja tilinpäätöksen yhteydessä. Resurssiviisauden uutiskirje julkaistiin viisi kertaa. Kaupungin tekemä Luontoposiitivinen Jyväskylä –kattositoumus palkittiin valtakunnallisesti yhtenä vuoden 2023 parhaista kestävästä kehityksen sitoumuksista.

Kestävää asumista Jyväskylässä -hankkeessa rakentajille järjestettiin 6-osainen kestävä rakentamisen luentosarja, joka on nähtävissä [kaupungin internetsivuilla](#) ja tuotettiin Opas uuden kodin rakentajalle [Askelia vähähiilisempään rakentamiseen](#). Hankkeessa mukana olleiden taloyhtiöiden asukkaat pääsivät testaamaan erilaisia ratkaisuja muun muassa jätehuollon, liikkumisen sekä kuluksen aiheuttamien ilmastovaikutusten vähentämiseksi. Arjen ilmastoteot liittyivät esimerkiksi lainaamiseen, yhteisiin tiloihin, kierrätykseen, tavaroiden ja liikennevälineiden yhteiskäyttöön sekä energianeuvontaan.

Jyväskylä on mukana Euroopan unionin ilmastokaupunkien (NetZeroCities) vertaisoppimishjelmassa. Kaupunkien ilmastotoimiin tutustuttiin Teams-työpajoissa sekä kaupunkivierailuilla. Jyväskylässä oli elokuussa vieraita Saksan Mannheimista, Münsteristä ja Aachenista, Liettuasta Vilnasta ja EU:n NetZeroCities-organisaatiosta. Jyväskylä on myös mukana OECD:n tapaustutkimuksessa, joka analysoi seudun kiertotalouden nykytilaa sekä antaa suosituksia, jotka nopeuttavat kiertotalouteen siirtymistä. OECD:n edustajat olivat Jyväskylässä syyskuussa ja haastattelevat noin 55:tä seudun yritysten, yhdistysten ja julkisorganisaatioiden edustajaa. Tutkimusraportti julkaistaan keväällä 2025.

Ympäristöterveydenhuollossa elintarvike- ja terveysturvassa oli resurssivajetta lähes koko vuoden johtuen täyttämättä olleesta virasta sekä muista poissaoloista. Tavoitteisiin kuitenkin päästiin ja jopa ylitettiin, sillä erityisesti loppuvuonna yksikkö priorisoi suunnitelmallista ja samalla maksullista valvontaa. Osaamisen kehittämisen osalta säästötoimet rajoittivat jonkin verran koulutautumista ja esimerkiksi laatutyön osalta sisäistä auditointisuunnitelmaa jouduttiin supistamaan, jotta varmistettiin työkuormituksen pysyminen kohtuullisena.

Yhtään suurta selvitettävää epidemiaa (elintarvike- talous- tai uimavesi) ei ilmennyt. Häiriötilanteita vesihuollossa oli useampia, joista laajin oli Muuramen kunnassa tapahtunut runkoputkirikko syksyllä. Myös kiinteistöjen vesijärjestelmissä ilmenneet legionella-tapaukset työllistivät.

Lahden kaupungin kanssa jatkettiin yhteistyötä etätapaamisten muodossa. Keski-Suomen ympäristöterveydenhuollon yksiköiden yhteinen laatutyö jatkui aktiivisena.

Eläinlääkintähuollossa erityisesti Palokan yhteisvastaanotolla lemmikkieläinpotilaiden määrä jatkoi kasvuaan. Eläinlääkäreiden sijaisia saatiin rekrytoitua yhteisvastaanotolle kohtuullisen hyvin ja resurssitilanne oli parempi kuin edellisellä vuonna. Yhden eläinlääkärin vastaanotoille sijaisten saaminen oli vaikeampaa. Lemmikkieläinpäivystys kilpailutettiin 26.3.2024 alkaen. Palvelun hinta nousi uuden sopimuksen myötä noin kaksinkertaiseksi. Kilpailutus oli välttämätön, sillä sopimus oli irtisanottu palveluntuottajan toimesta.

Uusi laki eläinten hyvinvoinnista tuli voimaan 1.1.2024. Hyvinvointilain myötä voimaan tuli uusia ja muuttuneita säädöksiä, joiden noudattamista valvovat valvontaeläinlääkärit. Myös koirien rekisteröimispakon siirtymäaika päättyi ja 1.1.2024 alkaen kaikki koirat tuli olla tunnistusmerkitty ja ilmoitettu Ruokaviraston koirarekisteriin.

Jyväskylän seudun jätelautakunnan toimintavuoden keskeisin tehtävä oli tarkastella alueen saostus- ja umpisäiliölietteiden kuljetusjärjestelmän nykytilanne. Tarkastelun myötä jätelautakunta teki päätöksen, että alueella siirrytään lietehuollossa kunnan järjestämään jätteenkuljetukseen. Jätehuoltomääräysten päivittäminen jätelakiin tulleiden muutosten takia. Kompostirekisterin tietoja päivitettiin vuoden aikana jatkuvasti. Kompostitarkastuksia tehtiin myös kesän aikana 1 181 kiinteistölle Jyväskylässä, Laukaassa, Muuramessa ja Toivakassa. Tarkastuksella seurattiin kompostoinnin asianmukaisuutta ja kompostorista ilmoitettujen tietojen paikkaansa pitävyyttä.

Kunnan jätehuoltovastuulle kuuluvien kiinteistöjen jätehuoltovelvoitteita seurattiin kattavasti vuoden aikana. Niille kiinteistöille, joiden jätehuoltoa ei ollut järjestetty asianmukaisesti lähetettiin huomautuskirjeitä. Myös saostus- ja umpisäiliölietteiden tyhjennysten seuranta jatkettiin vuonna 2024.

Valtuustoon nähtävien sitovien toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen

Strategiakärki: 2. Elinvoiman kaupunki					
Vaikuttavuustavoite: 2.2 Kasvatavat yritykset ja houkuttelevat työpaikat					
Toiminnallinen tavoite	Toiminnallinen mittari	Lähtötaso	Tavoitetaso	Palvelualue/vastuutaho	Toteuma 2024
Palvelemme yritysten sijoitumista ja kasvua laadukkaalla tonttitarjonnalla tarjoamalla kasvattavaa	Luovutettujen teollisuus-, varasto- ja toimitilatonttien määrä hehtaareina	4,2 ha vuonna 2022	10 ha	Kaupunkisuunnittelu ja Kadut ja puistot	Tavoite toteutui osittain. Luovutettiin noin 7,3 ha.
	Yritys- ja työpaikatonttien tarjonta vuoden vaihteessa kappalemääränä ja hehtaareina	17 kpl ja 16 ha vuoden 2023 alussa	30 tonttia ja 30 hehtaaria	Kaupunkisuunnittelu	Tonttitarjonta vuoden vaihteessa 26 tonttia ja noin 35 ha.
Vaikuttavuustavoite: 2.4 Kasvava ja saavutettava maakunnan keskuskaupunki					
Toiminnallinen tavoite	Toiminnallinen mittari	Lähtötaso	Tavoitetaso	Palvelualue/vastuutaho	Toteuma 2024
Saavutettavuuden parantaminen VT4:n investointihankkeilla	Palokanorsi-hankkeen toteutus	Ei rahoitusnäkömää	Palokanorren toteutus sovitaan lähivuosille MAL-sopimuksessa v. 2024-2027	Toimialan johto ja kaupunkisuunnittelu	Tavoite toteutui osittain. Merkittävää edistymistä tapahtui Palokanorren kohdalla, jossa investointihanke ajoittuu vuosille 2025-27. Muissa kohdeissa ollaan edelleen suunnitteluvalmiuden edistämisyhteisössä eikä rahoitusnäkömää ole varma.
	Vaajakoski-hankkeen asemakaavat on hyväksytty	VT4 (-VT9) Vaajakosken kohta on Väylän investointiohjelmassa korissa 1B	VT4(-VT9) Vaajakosken kohta on Väylän investointiohjelman korissa 1A	Kaupunkisuunnittelu	
	Jyväskylän kohdan kaavoitus etenee	Väylän tiesuunnitelma lausuntovaiheessa	Kaavoitus etenee luonnosvaiheeseen	Kaupunkisuunnittelu	
Vahvistamme kasvua laadukkaalla ja monipuolisella asuntotonttitarjonnalla. Erittäin omakotitonttivarannon vahvistaminen.	Vuoden aikana asemakaavoitetut, uudet omakotitontit ja omakotitonttivaranto (kpl)	54 / 248 kpl, hiipuva varanto	200 kpl lisää: Tamminne, Kauramäki II, Heikkilä, Lehtisaaren Kouluranta ja Salmiranta	Kaupunkisuunnittelu	Tavoite toteutui. Omakotitonttien asemakaavoja valmistui hyväksymiskäsittelyyn 201 tontin

			asemakaavaehdotukset valmiina hyväksymiskäsittelyyn		verran. Varanto 218 omakotitonttia.
Kankaan alueen vetovoimaisuuden vahvistaminen ja virkistyskäytön edistäminen.	Tourujoen kunnostus	Tourujoen rakennussuunnitelma ja -luvut ovat valmiit.	Kunnostaminen karsitulla suunnitelmalla on käynnistynyt.	Kadut ja puistot	Tavoite toteutui. Vuoden 2024 loppuun mennessä urakan ensimmäinen välitavoite oli valmis
Yleiskaavan uudistaminen	Yleiskaavan uudistamisen valmistelutilanne	Yleiskaavan valmistelu aloitettu	Yleiskaavan luonnos valmistuu 2024	Kaupunkisuunnittelu	Tavoite toteutui. Jyväskylän yleiskaavan 2050 luonnos hyväksyttiin nähtäville kaupunkirakennelautakunnassa 17.12.2024.

Strategiakärki: 4. Resurssiviisas kaupunki

Vaikuttavuustavoite: 4.1 Kestävä ja vähähiilinen yhdyskuntarakenne ja liikennejärjestelmä

Toiminnallinen tavoite	Toiminnallinen mittari	Lähtötaso	Tavoitetaso	Palvelualue/vastuutaho	Toteuma 2024
Olemme parantaneet edellytyksiä kysyntää vastaavalle asumiselle ja hiilineutraalille liikkumiselle.	95 % kerrostalo- ja rivitaloasuntotuotannosta sijoittuu yleiskaavan kestävä liikumisen vyöhykkeelle.	93,5 % v. 2021	95 %	Kaupunkisuunnittelu	Tavoite toteutui. 99 % kerros- ja rivitaloasuntotuotannosta sijoittui yleiskaavan kestävä liikumisen vyöhykkeelle. Kulkumuoto-osuudesta vuonna 2024 ei ole tutkimustietoa. Seuraavan keran tunnusluvut saadaan vuonna 2027.
	Kulkumuotojakauma kestävässä liikkumismuodoissa	44 % vuonna 2019	Yli 45 %	Kaupunkisuunnittelu sekä Kadut ja puistot	
	Joukkoliikenteen matkamäärä	8,0 milj. 2023 arvio	8,6 milj. 2024 tavoite	Kaupunkisuunnittelu	Matkamäärä 9,35 miljoonaa
	Kävelyn ja pyöräilyn olosuhteiden investointitaso/v	1–2,5 M€/vuosi	3 M€/vuosi	Kadut ja puistot	Pää- ja aluereittien investoinnit n. 3,2 M€

Vaikuttavuustavoite: 4.3 Luontoympäristön monimuotoisuuden turvaaminen					
Toiminnallinen tavoite	Toiminnallinen mittari	Lähtötaso	Tavoitetaso	Palvelualue/vastuutaho	Toteuma 2024
Luonnon monimuotoisuuden turvaaminen	Suojeltujen metsien ja soiden osuus kaupungin metsien kokonaispinta-alasta	17 %	Vähintään 17 %	Rakentaminen ja ympäristö, Kaupunkisuunnittelu, Kadut ja puistot	Tavoite toteutui. Suojeltujen metsien osuus on 17 % metsien kokonaispinta-alasta
	Niityt (rakennetut ja luonnonniityt sekä muut avoimet alueet) koko nurmi-alasta	65 % (v.2022)	70 %	Kadut ja puistot	Niittyjen osuus koko nurmi-alasta on 70 %.
Luonnonsuojelu-verkosto on ekologisesti laadukas.	Luonnonsuojelulla ja kaavoilla suojeltujen kohteiden pinta-alan osuus metsäsuunnitelman suojelualueiden pinta-alasta.	46 %	47 % (tavoite vuonna 2030 50 %)	Rakentaminen ja ympäristö/ ympäristönsuojelu Kaupunkisuunnittelu	Tavoite ei toteutunut. Osuus on 46 %. Luonnonsuojelulain mukaiset suojelupäätökset ovat valmistelussa ja tulevat päätöksentekoon 2025.

Vuodelle 2024 määriteltyjen talouden tasapainottoimenpiteiden toteutuminen

Asiakaspalvelu ja johdon tuki -palvelualueella toteutettiin kaikki suunnitellut talouden tasapainottoimet. Merkittävimmät menoleikkaukset näistä olivat ohjelmistolisenssien (IMS ja BreakPro) lakautukset ja Jyväskylän Elävä Kaupunkikeskusta yhdistyksen avustuksesta luopuminen ja toimialan kehittämisrahan leikkaaminen. Tulolisäyksiä päivitettiin paikkatiedon sopimuslaskutuksen taso vastaamaan kustannus- ja palveluresurssin tasoa.

Kadut ja puistot -palvelualueella suurimmat talouden tasapainottamisesta johtuvat tulon lisäykset olivat hulevesimaksun korotus 15 %, jolla saavutettiin 452 000 euron tulolisäys tavoitteena olleen 570 000 euron sijasta. Puun myyntituoton lisäyksellä saatiin 240 000 euron tulolisäys tavoitellun 100 000 euron sijaan.

Suurimpia menosäästöjä tavoiteltiin katujen aurauksen lähtötason nostosta, yksityistieavustuksen puolittamisesta ja lumen kuljetuksen vähentämisestä. Yksityistieavustusten puolittaminen toteutui. Vuonna 2024 jaettiin yksityistieavustuksia yhteensä 119 315 euroa. Talvihoidon osalta vuosittaisen sään ja sen muutosten ennakointi ovat haasteellista. Vaikka aurauksen lähtötasoa nostettiin ja katujen kapeneminen sallittiin tietyin edellytyksin jo kevätkaudella, vaativat talven rankkuudesta johtuen nousseet talvihoidon kustannukset kesäkaudella muiden tehtävien karsimista.

Hulevesiverkoston ennakoivaan kunnossapitoon saatiin lisättyä 100 000 euroa vähentämällä muuta hulevesiverkoston kunnossapitoa.

Viherpalveluissa suunnitellut talouden tasapainottoimet toteutuivat. Kesäkukkaistutuksia ja kunnossapidon ostopalveluita (mm. Kankaan alue ja käsilumityökohteista Harjun portaat) sekä leikkavina hoidettavia nurmialuetta vähennettiin.

Puunmyyntituloja saatiin tavoitellun 100 000 lisäeuron sijasta noin 340 000 euroa talousarviota enemmän metsäohjelmaan kirjatun vuotuisen puukaupan kuutiomäärätavoitteen kuitenkaan ylittämättä.

Kaupunkisuunnittelun talouden ja toiminnan sopeutustoimet koskivat kaupunkisuunnittelun kaikkia palveluyksiköitä. Suurimmat talousvaikutukset näkyivät tulo-odotuksina maanmyyntivoitossa, taksoissa ja joukkoliiketeen tuloissa. Odotukset eivät toteutuneet täysin rakentamisen matalasuhtaan vuoksi, lisäksi joukkoliikenteen ilmastoperusteisen valtion tuen tilalle (1 miljoonaa euroa) ei valtakunnallisesti saatu korvaavaa instrumenttia. Menojen vähennyksiä toteutui maan investointirahoissa, henkilöstömenoissa ja palveluyksiköiden asiantuntijapalveluissa.

Kaupungin oman sopeutuksen ohella valtion sopeutustoimet kohdistuivat voimallisimmin joukkoliikenteeseen (avustukset, ALV-muutokset).

Rakentaminen ja ympäristö palvelualueella talouden ja toiminnan sopeutustoimina toteutettiin taksojen maltilliset korotukset. Tuloihin liittyi huomattavaa epävarmuutta etenkin rakentamisen suhdannevaihtelujen osalta, jotka konkretisoituivat siten, että palvelualueen tulot toteutuivat 300 000 euroa budjetoitua pienempinä. Kustannussäästöt kohdentuivat useille eri menokohdille; muun muassa koulutuksista, avustuksista, vesiensuojelun suunnittelusta ja vieraslaajitorjunnasta vähennettiin määrärahaa.

Käyttötalouden toteutuminen

1 000 euroa	TA 2024	TA-muu- tokset	TAM 2024	Toteuma	Poik- keama
Asiakaspalvelu ja johdon tuki					
Toimintatulot	279,0		279,0	342,9	63,9
Valmistus omaan käyttöön				21,9	21,9
Toimintamenot	-3 470,5	2,8	-3 467,7	-3 506,0	-38,3
Toimintakate	-3 191,5	2,8	-3 188,7	-3 141,1	47,5
Kadut ja puistot					
Toimintatulot	12 841,8	-450,0	12 391,8	12 892,3	500,5
Valmistus omaan käyttöön	1 881,1		1 881,1	2 402,5	521,4
Toimintamenot	-27 385,6	-52,9	-27 438,5	-27 820,2	-381,7
Toimintakate	-12 662,7	-502,9	-13 165,6	-12 525,4	640,2
Kaupunkisuunnittelu					
Toimintatulot	39 596,0	-4 793,9	34 802,1	35 907,8	1 105,7
Valmistus omaan käyttöön	20,0		20,0	35,1	15,1
Toimintamenot	-33 430,7	-31,0	-33 461,7	-32 967,6	494,1
Toimintakate	6 185,3	-4 824,9	1 360,4	2 975,3	1 614,9
Rakentaminen ja ympäristö					
Toimintatulot	4 465,3		4 465,3	4 081,6	-383,7
Valmistus omaan käyttöön				84,5	84,5
Toimintamenot	-6 353,8	-20,9	-6 374,7	-5 920,6	454,1
Toimintakate	-1 888,5	-20,9	-1 909,4	-1 754,6	154,8
Kaupunkirakenne yhteensä					
Toimintatulot	57 182,1	-5 243,9	51 938,2	53 224,6	1 286,4
Valmistus omaan käyttöön	1 901,1	0,0	1 901,1	2 544,0	642,9
Toimintamenot	-70 640,6	-102,0	-70 742,6	-70 214,4	528,2
Toimintakate (sitova)	-11 557,4	-5 345,9	-16 903,3	-14 445,8	2 457,5

Merkittävät poikkeamat tilinpäätösvoiton talousarvioon

Kaupunkirakenteen toimintakate on noin 2,5 miljoonaa euroa muutettua talousarviota parempi. Yksittäisten palveluiden välillä on eroja sekä toimintatuottojen että -menojen toteumisissa. Tulojen poikkeamia on mm. puunmyyntitulot, tulojen lisäys 360 000 euroa ja tonttien vuokratulojen nousu, tulojen lisäys (indeksi) noin 989 000 euroa. Katujen kunnossapidossa talvihoidon kustannuksia katettiin karsimalla mm. muita töitä budjetissa pysymiseksi. Henkilöstömenot alittuivat kaikilla palvelualueilla, säästöä n. 0,8 miljoonaa euroa. Menojen alittumiseen vaikutti myös syksyllä annetut tiukennetut ohjeet menojen hillitsemiseksi (mm. rekrytoinnit, ostot, matkustaminen). Tiukan talouskurin avulla toimialan toimintamenot toteutuivat hieman talousarviota parempana.

Kaupunkisuunnittelu

Muutetun talousarvion mukainen tonttimyynnin myyntivoittotavoite oli 6,7 miljoonaa euroa, josta jäätettiin hieman myyntivoiton ollessa 6,4 miljoonaa euroa. Tonttikauppa oli hiljaista koko vuoden ajan.

Maanvuokratuotot sen sijaan ylittyivät budjetoidusta, johtuen vuokrauksen lisääntymisestä mutta myös suurelta osin elinkustannusindeksin muutoksista.

Maankäyttö -palveluyksikön käyttötalouden kate toteutui suunniteltua parempana, koska kaikkia suunniteltuja purkutöitä ei voitu suorittaa. Investoinneissa ei päästy tavoitteeseen ja investointirahaa jäi käyttämättä noin 2 miljoonaa euroa. Maanostoneuvottelut etenivät hyvin, mutta kaikkia suunniteltuja neuvotteluita ei saatu loppuun asti.

Vuonna 2024 kolmesta merkittävästä asemakaavasta valittiin. Laskutettavista kaavamuutoshakemuksista saatava tulo jäi tavoitteestaan.

Kaupunkisuunnittelun koko palvelualueella henkilöstömenot alittuvat noin 340 000 eurolla rekrytointikiellon, täyttämättömien vakanssien ja opintovapaiden vuoksi. Asiantuntijapalveluista tuli menosäästöjä muun muassa syyskaudella koko kaupungin ohjeena olleen hankintojen rajoitusten myötä.

Joukko- ja palveluliikenteen toimintakate oli -8,56 miljoonaa euroa ja toteutui 68 000 euroa tavoitetta parempana. Tuloissa joukkoliikenteen asiakastulot koko toimivalta-alueella ylitti tavoitteen 115 000 eurolla. Samoin muiden kuntien kuntaosuudet nousivat 237 000 euroa. Kustannuksissa merkittävimmät muutokset olivat liikenteen kustannukset, jotka ylittyivät 210 000 eurolla. Samoin ICT-kulut ylittyivät 39 000 eurolla. Asiantuntijapalveluiden hankinnoissa säästettiin 71 000 euroa ja rahoitus- ja pankkikuluisia 56 000 euroa. Vuoden 2024 tulot sisältävät myös koko seudun joukkoliikenteelle myönnettyt valtionavustukset 1,96 miljoonaa euroa.

Kadut ja puistot

Talven rankkuudesta johtunut talvihoitotoimenpiteiden suuri määrä aiheutti kevätkaudella noin 2 miljoonaa euroa arvioitua suuremmat kustannukset. Talvihoidon kustannuksia katettiin loppuvuoden aikana karsimalla muita töitä ja lisääntyneillä tuloilla.

Ulkovalaistuksen kustannuksia saatiin edelleen laskemaan noin 420 000 euroa ennakoidusta suunnitelmia nopeammin etenevien valaisinvaihtojen vuoksi.

Myös sulanapitojärjestelmien ja liikenteenohjauksen menot ylittyivät yhteensä noin 280 000 euroa. Sulanapitojärjestelmien korjauskustannukset ovat nousussa järjestelmien ikääntymisen vuoksi. Liikenteenohjauksen nykyrahoitus ei riitä tieliikennelainsäädännön edellyttämien merkkimuutosten hoitamiseen määrärajoissa. Lain edellyttämässä määrärajoissa pysyminen edellyttäisi vuoteen 2029 saakka 250 000 euron lisärahoituksen ja vuonna 2030 vielä 125 000 euron lisärahoituksen.

Pysäköinninvalvonnan kate parani talousarviosta reilut 70 000 euroa pääosin ennakoitua pienempien luottotappioiden vuoksi.

Katupalveluiden kate toteutui lopulta noin 100 000 euroa talousarviota parempana.

Viherpalveluiden kulut toteutuivat noin 100 000 euroa talousarviota pienempinä. Puunmyyntituloja tuloutettiin talousarviota enemmän. Lisätuottoja saatiin myös ylimääräisestä hankeavustuksesta sekä budjetoitua suuremmasta määrästä viljelypalstatuottoja. Viherpalveluiden toimintakate toteutuikin noin 500 000 euroa talousarviossa tavoiteltua parempana.

Kadunrakentamisen käyttötalouden toimintakate oli noin 184 000 euroa tavoitetta parempi. Katualueiden rakentamisen tilaustöiden tulojen osuus toteutui pienempänä talousarvioon nähden. Geopalveluiden tulot olivat suuremmat talousarvioon nähden, lisäksi menot jäivät alle arvioidun, etenkin maa- ja kiviainesten osalta, koska loppuvuodesta kiinnitettiin erityistä huomiota maanläjitysalueiden konetöiden tarpeellisuuteen.

Rakentaminen ja ympäristö

Palvelualueen kate toteutui noin 150 000 euroa budjetoitua parempana. Palvelualueen tulot alittuivat noin 300 000 euroa. Tähän vaikutti pääasiassa rakennusvalvonnan lupamaksujen budjetoitua pienempi kertymä, joka johtui rakennusalan jatkuneesta hiljentymisestä. Henkilöstövaihdokset, viivästetyt rekrytoinnit ja pitkät poissaolot näkyvät tilinpäätöksessä talousarviota pienempinä henkilöstökustannuksina (alitus 330 000 euroa). Taloutta tasapainotettiin tiukentamalla palvelujen ja tarvikkeiden ostoa, joissa määrärahat alittuivat yhteensä 90 000 eurolla.

Tilinpäätöksen vaikutus vuoden 2025 talousarvioon ja arvio tulevasta kehityksestä

Yleinen taloussuhdanne tilanne on vaikuttanut ja vaikuttaa todennäköisesti vielä vuoden 2025 hankkeiden aloitukseen merkittävästi. Yritystonttien kysyntä on pysynyt vilkkaana ja tavoitteena on parantaa edelleen yritystonttien markkinointia ja yritysasiakkaiden palvelua sekä lisätä tonttien luovutusta. Arvioidaan, että yritystonttien kysyntä säilyy suhdannetilanteesta huolimatta edelleen vilkkaana. Vuokratuottoihin vaikuttaa eniten elinkustannusindeksi muutos, joka on ollut voimakasta edellisen vuoden aikana.

Vuonna 2025 ARA-tuotannon suhteellinen osuus asuntotuotannosta ennustetaan olevan edelleen suuri ja vuoden alussa on rakenteilla/rakennusluvan saaneena yli 500 ARA-asuntoa. Asumisen neuvonnan tarve on kasvava ja asiakasmäärien ennustetaan nousevan.

Pilaantuneiden maiden puhdistamistarpeita on aina vaikea ennustaa ja niihin on reagoitava nopeasti. Maiden puhdistamisen ja rakennusten purkamisen tarve pysyy edelleen suurena täydennysrakentamisen ollessa isossa roolissa rakentamisen kentällä. Samoin maankäytösopimuksiin liittyviä neuvotteluja on paljon johtuen täydennysrakentamisen ja sen myötä kaavamuutosten suuresta määrästä. Maa- ja vesialueiden isännöinnissä on ollut normaalin vilkasta ja sen ennustetaan jatkuvan.

Talvikausien vaihtelevien sääolojen kustannusvaikutukset saattavat jatkossakin aiheuttaa merkittäviä yllätyksiä kustannusten muodostumiseen. Myös katujen ylläpidon kustannusindeksi jatkaa edelleen nousuaan. Viimeisten vuosien merkittävien hallinnollisten muutosten jälkeenkin paine hallinnollisiin muutoksiin maanteiden muuttamiseksi kaduksi on edelleen suuri. Alueiden määrä tulee edelleen lähivuosina kasvamaan sekä rakentamisen että hallinnollisten muutosten kautta. Maailmantilanteen muutokset ovat nostaneet mm. päällysteiden hintatasoa pysyvästi lähes 50 %. Nykyinen rahoitustaso ei mahdollista korjausvelan määrän hallintaa, vaan korjausvelka tulee kääntymään lähivuosien jälkeen jyrkkään nousuun aiempien vuosien hyvän kehityksen jälkeen.

Viherpalveluja voidaan hoitaa laadukkaasti, kun palveluverkon laajenemisen ja uusinvestointien myötä kunnossapidettävien alueiden määrät kasvavat maltillisesti ja suunnitellusti, resursoinnissa huomioidaan riittävästi kustannusten nousu, eikä jo olemassa oleviin resursseihin kohdistu suuria vähentämispaineita. Velvoitetyöllistettävien sekä työ- ja oppisopimusyksikön työntekijöitten työpaoksen jäätyä vuoden 2024 lopussa pois metsänhoidon avustavien työtehtävien sekä kunnossa- ja puhtaanapidon, vieraslajitorjunnan ja luontopolkujen ja lintutornien huoltamisen työkustannus nousee väistämättä. Puun hinnan kehitys takaa tällä hetkellä hyvän tuoton kaupungin metsistä myytävälle puulle. Metsäohjelma 2030 linjaa edelleen sekä metsäluonnon suojelua, että kaupungin metsistä myytävän puun määrää.

Joukkoliikenteessä vuosi 2025 jatkuu haastavana. Toimivalta-alueen laajenemisen myötä liikenteen kustannukset kasvavat, kun Äänekosken ja Hankasalmen liikenne on siirtynyt Jyväskylän seudun viranomaisen järjestämäksi liikenteeksi. Samoin kesällä 2024 toteutetun linjastomuutoksen mukainen liikenne nostaa liikennöintikustannuksia, mutta samalla odotetaan myös matkamäärien positiivisen kehityksen jatkumista koko toimivalta-alueella.

Investointien toteutuminen

Maan osto ja myynti

1 000 euroa	TP 2022	TP 2023	TAM 2024	TP 2024	Ero TP- TAM euroa
Maan osto	-2 469,1	-4 315,6	-6 000,0	-4 060,6	1 939,4
Maan myynti, tase	2 137,1	722,6	1 000,0	972,3	-27,7
Maan myyntivoitot	14 239,9	3 773,7	6 700,0	6 431,2	-268,8

Vuoden 2024 investointien määrä alittui budjetoidusta ja maan ostojen ja tonttien tasaustöiden osalta. Tavoitteesta jäätii ja määrärahoja jäi käyttämättä noin 2 miljoonaa euroa. Raakamaan ostoneuvottelut etenivät hyvin ja kauppoja saatiin loppuvuodesta tehtyä. Osa neuvotteluista kuitenkin kariutui ja osa jatkuu edelleen.

Mukautettu myyntivoittotavoite oli 6,5 miljoonaa euroa, joka lähes saavutettiin. Tonttimyynti pysyi hiljaisena edelleen ja varauksia peruttiin ja jatkettiin huomattava määrä. Erityisesti tämä oli huomattavissa kerrostalotonttien osalta. Rakentamisen aloituksia lykättiin ja hankkeita edelleen peruuntui yleisen taloudellisen tilanteen ja rakentamisen kustannusten nousun johdosta. Pientalotonttien luovutuksen osalta ei päästy tavoitteeseen ja niidenkin osalta varauksia peruuntui normaalia enemmän. Pientalotontteja luovutettiin yhteensä 59, joista 12 myytiin. Yritystonttien kysyntä oli vilkasta, mutta luovutustavoitetta ei siinäkään saavutettu, koska hankkeita viivästyi ja peruuntui myös yritystonttien osalta.

Kunnallistekniikan investoinnit

1 000 euroa	TP 2022	TP 2023	TAM 2024	TP 2024	Ero TP- TAM euroa
Katupalvelut	-21 942,2	-18 896,1	-22 940,0	-20 028,1	2 911,9
Viherpalvelut	-3 166,2	-2 493,5	-4 920,0	-4 759,1	160,9
Satamapalvelut	-174,5	-96,8	-900,0	-904,5	-4,5
Kunnallistekniikka menot yht.	-25 282,8	-21 486,4	-28 760,0	-25 691,7	3 068,3
Valtionavustukset/rahoitustulot	543,9	325,2	0,0	872,4	872,4
Muut investointitulot	0,0	35,0	0,0	0,0	0,0
Kunnallistekniikka inv.tulot yht.	543,9	360,2	0,0	872,4	872,4
Maankäyttösopimusmaksut	3 122,1	1 463,9	1 500,0	1 525,0	25,0

Kunnallistekniikan bruttomenot alittuivat talousarvion tavoitteen mukaisesta muutetusta investointiohjelmasta. Investointeihin kohdistetut käyttötaloustulot (maankäyttösopimustulot) eivät toteutuneet suunnitellusti hankkeiden siirtymisen takia. Vastaavasti investointitulot toteutuivat talousarviota suurempina. Katupalveluissa merkittävimmät alitukset kohdistuivat päällikenneväyliin, uusiin asunto- ja työpaikka-alueisiin, muihin investointeihin sekä saneerauksiin. Kesken jääneiden ja osan aloittamattomien hankkeiden osalta tullaan esittämään investointimäärärahan uudelleen budjetointia vuoden 2025 ensimmäisessä TA-muutoksessa.

Katupalveluiden suunnittelumenot ylittyivät merkittävästi. Työn alla oli kappalemääräisesti paljon hankkeita, suurimpina mainittakoon Kauppakadun, Kauramäki II:n, siltojen peruskorjausten, ulkova-laistusten, Rajakadun ja hallintokorttelin katujen suunnitelmat.

Rajakatua ei voitu käynnistää suunnitelmavalituksesta takia.

Uusia asuinalueita valmistui KymppiR ohjelmoinnin mukaisesti Samulinniittyyn, Haapaniemeen, Hupeliin ja Sulunperälle. Torulan Pajalan katurakentamista edistettiin tarvittavilta osin ja Ylämäyrämässä tehtiin kesken jääneitä töitä. Keskeneneräisiä alueita viimeisteltiin Savulahdessa, Matinmäessä, Väinölänrannassa, Mannisenmäessä ja Tunnelimäessä. Kauramäki II:n ja Tammirinteen kaavavalitukset estivät töiden käynnistymisen. Länsi-Palokan liikuntapuiston yhteyteen suunniteltua asuntokatua ei toteutettu kaavan keskeneneräisyyden takia.

Työpaikka-alueiden osalta Itäisen Seppälänkankaan työt keskeytettiin kaavamuutoksen takia. Kirinrinteeseen liittyvän huoltotien rakentaminen siirtyi seuraavalle vuodelle suunnitelmien viivästymisen takia. Kanavuoren alueen maankäyttösovimusneuvotteluja ei saatu päätökseen, eikä kohteen suunnitteluakaan ole pystytty käynnistämään. Tikkatien toteutus siirtyi seuraavalle vuodelle kaavamuutoksen takia.

Muissa investoinneissa Hippoksen alueen kadunrakentaminen ei käynnistynyt erinäisten valitusprosessien takia. Paikallisliikennekeskuksen saneeraus ei edennyt suunnitellusti, vaan valtaosa töistä siirtyi seuraavalle vuodelle. Keskussairaalan tie/Länsi-Päijänteentie hankkeen varaus oli jo lähtökohdaisesti liian pieni, joten kustannukset varaukseen nähden ylittyivät huomattavasti. Kaupungin hallitus ei hyväksynyt Vesangantie/Palokunnankatu liittymän ja siihen liitetyn kevyen liikenteen väylän muutoshankkeen suunnitelmaa. Seppälän suunnan joukkoliikennekaistojen suunnittelu ei edennyt suunnitellusti, joten hankkeen toteutus siirrettiin seuraavalle vuodelle. Killerin liittymän ja aukion laajuus kasvoi työn aikana, mm. kaikki rakennekerrokset piti uusina. Hikipolun pysäköintialueen valmistuminen helpotti Laajavuoren alueen pysäköintiongelmia. Ohjelmaan kuulumattomina hankkeina toteutettiin Kartanonkujan aukio, joka liittyi uudisrakennushankkeeseen Ylioppilaskylässä. Lisäksi Vaajakosken joukkoliikenne terminaali viimeisteltiin MAL-hankkeena yhdessä ELY-keskuksen kanssa ja Tikkakosken lammikkopuhdistamon muutostyöt käynnistettiin.

Katujen saneerausten osalta siltojen peruskorjaushankkeita edistettiin suunnittelun osalta erikoistarkastuksin ja rakentamissuunnitelmien laadinnalla tavoitteena saada hankkeita työn alle seuraavana vuonna, myös Louhunsalmen vaurioiden osalta. Jyväskylän-Pieksämäki ratahankkeeseen liittyvän Tölskän ylikulkusillan saneerauskin siirtyi seuraavalle vuodelle. Hallintokortteleiden katujen muutostöitä edistettiin mahdollisuuksien mukaan. P-Paraatin ajoyhteys saatiin valmiiksi avajaisiin mennessä. Vapaudenkadun kuivatus- ja rakennekerroksen saatiin valmiiksi. Tavintie valmistui ja Ohjelmakaaren liikenne- ja pysäköintijärjestelyt valmistuivat. Raivionmutkan hanke laajeni, koko kadun rakennekerrokset pitää uusina ja työt jatkuvat seuraavana vuonna. Heinälammen iso saneerauskonaisuus valmistui aikataulussa. Kustannukset ylittyivät hieman, merkittävin syy oli päällystyshintojen nousu. Mäntykadun loppuviimeistelyt siirtyivät edelliseltä vuodelta tälle vuodelle. Anttoninkadun saneerauksen käynnistys siirrettiin lämmityskauden ulkopuolelle, koska se sisältää myös kaukolämpölinjan uusimisen. Jokelankujan hanketta siirrettiin vielä kerran Alvan pumppaamohankkeen takia. Muuratsalon katujen saneeraus ei ihan valmistunut ennen Louhunsalmen sillan vaurioitumista ja työt jouduttiin keskeyttämään. Pukkalan alueella Päijänteentien saneeraus valmistui ja Levästentien työt käynnistettiin loppuvuodesta. Väkkärätien saneeraus tuli ajankohtaiseksi JVA:n hankkeen takia. Mm. tasausta piti muuttaa ja samassa yhteydessä tehtiin kaukolämpötöitä.

Pieniin liikenneturvallisuushankkeisiin ollut varaus ylittyi lähtötietojen puutteista aiheutuneiden lisätöiden takia. Urakassa parannettiin kymmenen suojatiekohdetta, joissa poistettiin kahden samansuuntaisen kaistan ylityksiä.

Erillisistä kevyen liikenteen väylät kohteista toteutettiin Pohjantien alikulkuun liittyvien väylien saneeraus, Kammintie välin Viherlandia-Valmetintie viimeistelyt ja Pitkädun pääreitti välille

Voionmaankatu-Keskikatu. Vaajakosken suunnan pääreitti välille Heikinkatu-Rauhanlahti valmistui ja avajaisia vietettiin lokakuussa runsain joukoin. Kustannukset ylittyivät hieman, kun huomioidaan Traficomien noin 0,5 miljoonan euron avustus, joka ei sisällynyt alkuperäiseen varaukseen. Vaajakoskentien aluereitin viimeinenkin osuus, Järveläntie-Vesmanninmäki, valmistui suunnitellusti. Samassa yhteydessä tehtiin hallinnollinen muutos Vaajakoskentien osalta ja urakassa kunnostettiin katurakenteita ja valaistusta suunniteltua laajemmin, jonka takia kustannukset ylittyivät merkittävästi. Tässäkin hankkeessa alkuperäinen varaus oli jo suunniteltuunkin hankkeeseen liian pieni. Vesmannintie-Lepolantien jalankulun ja pyöräilyn väylä -hankkeesta siirtyi viimeistelyjä seuraavalle vuodelle.

Pienet rakennushankkeet –varauksella toteutettiin vuoden aikana esille tulleita kohteita, eikä niille ollut omaa rahoitusvarausta. Näitä olivat mm. Kortemäen hulevesikaivojen uusiminen/lisääminen Alvan vesihuoltosaneerauksen yhteydessä vv. 2023-2024 (125 000 euroa), Vaajakosketien kevyen liikenteen väylän korjaus Halssilan kohdalla (47 000 euroa), Vesangantien kallioleikkauksen vedenohjauksen parannus (35 000 euroa), Oravivuoren pysäköintialue (27 000 euroa) ja Härkökujan kevyen liikenteen väylä (77 000 euroa).

Erillisinä ulkovalaistushankkeina toteutettiin katuvalaistuksen uusimisia Kortemäessä (jatkoa vuodelta 2023), Kuormaajantien poikkikaduilla, Kortesuonkadun välillä Pitkäkatu-Keskikatu ja Palokkajärven rantareitillä Tyyppälässä. Myös Kinakujan sillan valaistus uusittiin. Rantaraitin valaistuksen saneeraus jatkui Suuruspään ja Äijälänsalmen välisellä osuudella. Valaisinvaihtourakassa uusittiin 4 857 led-valaisinta. Led-valaistuksen osuus oli vuoden lopussa n. 63 %, joten resurssiviisautsohjelman tavoitteesta (100 % vuonna 2030) ollaan noin kaksi vuotta edellä.

Viherinvestoinneista Tourujoen kunnostusurakka aloitettiin toukokuussa 2024. Vuoden loppuun mennessä oli urakka-aikataulun mukaisesti vahvistettu kytkinlaitoksen perustukset, rakennettu pohjapato Palokkajärven päähän jokea sekä paalutukset, ponttiseinät ja osa uutta koskiuomaa Kankaankosken kohdalla. Joen kunnostusurakka jatkuu vuoden 2026 loppuun. Tourujoen alajuoksulla korjattiin lisäksi siellä sijaitsevan luontopolun portaat ja sillat. Vaajakoskella kunnostettiin kaksi leikkipuistoa (Lepolanpuisto ja Mutkapuisto) sekä rakennettiin kokonaan uusi Väkkäränpuisto Vesmanninmäelle. Kulttuuritoimen toimesta Väkkäränpuistossa järjestettiin 14. syyskuuta avajaistapahtuma.

Veturipuiston huonokuntoinen veturikatos rakennettiin uudelleen. Samalla katoksessa oleva veturi aidattiin metallisella aidalla ilkvallan vähentämiseksi. Kuokkalaan, Samulinniityn uudelle asuinalueelle rakennettiin Riihimäenpuisto ja Jussinparran leikkipuisto Keltinmäessä kunnostettiin. P-Parautin ja sen ympäristön rakentamisen yhteydessä tehtiin Kirkkopuiston kunnostusta valmistelevia töitä (rakennekerroksia, kaapelointeja, putkituksia ja hulevesirakenteita). Loppukesästä aloitettiin Korpilahdella Oravivuoren ulkoilureitin parkkipaikan rakentaminen ja vuoden viimeisillä viikoilla kunnostettiin Lutakonrannan lahonnut puinen rantavalli uusin settilankuseinin. Samaan aikaan kaivettiin kaivot ja kasteluvesiputki Survo-Korpelan viljelypastalle Kuokkalassa. Köyhälammen saneerauskohteen viimeiset istutustyöt tehtiin syyskesällä. Muut Hippoksen viherkohteet jäivät odottamaan Hipposhankkeen etenemistä. Tuukkasenlammen puiston ruoppaus siirrettiin vuoden 2025 alkukuukausille. Kankaan alueella ei tehty viherinvestointeja kaudella 2024.

Satamapalveluissa saatiin monien vaiheiden jälkeen uusittua Korpilahden Ainolanrannan venelaiturit. Korpilahden sataman vierasvenelaiturin saneeraus eteni lähes suunnitellusti. Osa viimeistelyistä siirtyi keväälle, mutta paikat saadaan kuntoon ennen veneilykauden alkua. Edellisvuonna käynnistynyt Haapalahden talvisäilytyspaikkojen parannus- ja laajennustyö saatiin valmiiksi.

Investointitulot koostuivat pääosin Tourujokeen kohdistuneista Elyn avustuksista sekä Traficomien kävelyn- ja pyöräilyn edistämisyavustuksesta Vaajakosken suunnan pääreitit toteuttamiseen.

Kankaan alueen talous

1 000 e	2010 - 2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	Yhteensä
Menot vuosittain	36 823	2 648	3 279	2 370	1 896	2 696	1 799	766	578	52 854
- Kankaan alue, käyttötalous	11 788	1 105	738	493	468	581	602	459	368	16 602
- maan oston investoinnit, sis. rak.	17 544	0	135	0	0	0	0	0	0	17 679
- investoinnit maahan	2 119	88	1 097	138	50	38	53	3	3	3 588
- kunnallistekniikan investoinnit	5 372	1 456	1 309	1 740	1 378	2 076	1 143	304	207	14 985
Tulot vuosittain	11 206	7 350	4 395	3 092	1 484	1 019	3 348	702	1 144	33 739
- Kankaan alue, käyttötalous	5 064	956	249	145	200	77	200	112	76	7 079
- maan myyntivoitto, käyttötalous	3 323	5 709	3 682	2 490	1 168	690	2 434	460	1 020	20 975
- maankäyttösopimusmaksut, kt	0	0	0	0	0	0	285	0	0	285
- maan myynnin investointitulot	2 728	665	428	457	117	102	354	130	49	5 030
- kunnallistekniikan investointitulot	90	20	36	0	0	150	74	0	0	370
Kate vuosittain	-25 617	4 702	1 116	722	-411	-1 677	1 549	-64	566	-19 114
Poistot rakennuksista	3 135	225	195	68	92	31	31	31	31	3 837
Poistot kunnallistekniikasta	1 286	943	1 025	1 121	1 209	1 297	1 337	1 207	1 017	10 443

Irtain käyttöomaisuus

Kaupunkirakenne

1 000 euroa	TP 2022	TP 2023	TAM 2024	TP 2024	Ero TP- TAM euroa
Irtain omaisuus	-1 011,2	-810,3	-1 090,0	-736,1	353,9

Irtaimen investoinneista suurin yksittäinen osuus kohdistui Kadut ja puistot -palvelualueen oman tuotannon ajoneuvo- ja konekalustoon ja niiden varusteluihin. Nämä kalustohankinnat olivat yhteensä noin 477 000 euroa, sisältäen vuonna 2023 uudelleen budjetoidun seulakauhan. Muita hankintoja olivat kunnossapidon käyttöön tulevat raskasesteet, pyöräkuormaajien varusteet, sekä maantiivistäjät. Muut hankinnat olivat yhteensä noin 80 000 euroa. Kaupunkisuunnittelun osuus irtaimen omaisuuden hankinnoista oli n. 179 000 euroa (laserkeilaus, robottimittauskalusto, Valo-tapahtuman valaisimet).

Pysäköinninvalvonnan kokonaisjärjestelmän hankinnan osalta esitetään uudelleenbudjetoitaviksi 130 000 euroa, jonka kilpailutus siirtyi vuodelle 2025. Lisäksi uudelleenbudjetoitavaksi esitetään joukkoliikenteen reaaliaikainen matkustajalaskentalaitteiston hankinta 90 000 euroa.